

UZASADNIENIE

Pozwany Ł. J. wniósł o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania w całości, gdyż nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Z tych samych względów wnosił o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu. Do wniosku dołączył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, z którego wynika, że w skład jego gospodarstwa domowego wchodzi żona K. J. i córka M. J., urodzona (...). Pozwany wskazał, że nie posiada żadnego majątku nieruchomości ani papierów wartościowych, natomiast posiada oszczędności w wymiarze 2.000 złotych oraz ruchomość w postaci samochodu osobowego marki R. (...) o wartości 16.000 złotych. Pozwany utrzymuje się ze świadczenia pracy, z którego to uzyskuje dochody miesięczne rzędu 3.139, 44 złotych netto. Podał jednocześnie, że jego wydatki i zobowiązania w stosunku miesięcznym wynoszą średnio około 1.250 złotych, na które to składają się w szczególności koszty użytkowania lokalu (około 400 złotych), opłat eksploatacyjnych (około 150 złotych), zobowiązania alimentacyjne (400 złotych) oraz koszty eksploatacyjne samochodu (około 300 złotych). Podczas rozprawy z dnia 5 września 2017 roku pozwany podtrzymał swój wniosek wskazując jednocześnie, że wnosi o ustanowienie jego pełnomocnikiem adwokat E. J., która pełniła tę rolę w jego sprawie dotyczącej kontaktów z małoletnim. Jednocześnie oświadczył, że jego żona od września 2016r. przebywa na rocznym bezpłatnym urlopie wychowawczym, który zamierza przedłużyć.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Należy mieć na uwadze, że zasadą postępowania cywilnego jest odpowiedzialność za jego wynik, również na płaszczyźnie finansowej. Odstępstwo od tej zasady i nałożenie obowiązków fiskalnych na Skarb Państwa możliwe jest jedynie wyjątkowo, gdy szczególne okoliczności natury majątkowej na to wskazują. Obciążenia fiskalne związane z postępowaniem nie mogą wszak niweczyć możliwości skutecznego dochodzenia swoich roszczeń, bądź też obrony przed niezasadnymi roszczeniami strony przeciwnej.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy Sąd miał na względzie, że sytuacja majątkowa pozwanego nie uzasadnia przekonania, by poniesienie przez niego kosztów sądowych rzutowało negatywnie na możliwość utrzymania się jego i jego rodziny. Pozwany jest osobą pracującą, osiąga wynagrodzenie za pracę w wymiarze ponad 3.000 złotych, które umożliwiają mu nawet odłożenie skromnych oszczędności. Posiada samochód, który użytkuje. Jego żona nie pracuje oraz nie korzysta z żadnych świadczeń z pomocy publicznej, pozostając na urlopie bezpłatnym. W ocenie Sądu budzi to przekonanie, iż pensja uzyskiwana przez pozwanego wystarcza na zaspokojenie koniecznych potrzeb zarówno jego samego, jak i jego rodziny. Prócz tego należy mieć na względzie, że pozwany wraz z rodziną prowadzi gospodarstwo domowe na terenie mieszkania należącego do jego teściów, a rodziców K. J., i to na nich właśnie wystawiane są wszystkie faktury związane z kosztami eksploatacji i utrzymania mieszkania. Z tych wszystkich względów, wniosek o zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych nie zasługiwał na uwzględnienie. Podkreślić należy, iż Sąd może w orzeczeniu kończącym postępowanie nie obciążyć pozwanego kosztami sądowymi, jeśli uzna to za zasadne w świetle art. 102 k.p.c.

Przechodząc natomiast do kwestii pełnomocnika z urzędu Sąd miał na uwadze treść art. 117 § 1 kpc, zgodnie z którym Strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Z kolei w myśl § 2 tego przepisu, osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zgodnie wreszcie z art. 117 § 5 kpc, Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny.

Oznacza to, że dla możliwości ustanowienia dla strony pełnomocnika z urzędu konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek. Po pierwsze, strona winna być zwolniona od kosztów sądowych, bądź też alternatywnie wykazać w złożonym oświadczeniu o stanie majątkowym, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku koniecznego dla siebie i rodziny. Po drugie zaś, konieczne jest ustalenie, że udział adwokata w sprawie jest potrzebny.

Przenosząc powyższe na grunt rozważanej sprawy Sąd stanął na stanowisku, że pozwany nie spełnił żadnej z wyżej wskazanych przesłanek, co czyniło jego wniosek bezzasadnym. Przede wszystkim zachowują aktualność rozważania co do jego zdolności majątkowych i statusu finansowego poczynione powyżej. Pozwany osiąga dochody w takim stopniu godziwe, iż należycie zabezpieczają zarówno koszty jego utrzymania, jak i koszty utrzymania rodziny. Z kolei ponoszone przez niego obciążenia w stosunku miesięcznym nie jawią się jako przewyższające jego zdolności finansowe ponad miarę. Wynika z tego, iż pozwany winien samodzielnie ponosić koszty związane z jego uczestnictwem w sprawie, również w zakresie uiszczania wynagrodzenia na rzecz fachowego pełnomocnika. Jednocześnie Sąd nie uważa, że udział adwokata w sprawie jest potrzebny. Pozwany wnosi pisma procesowe w sposób profesjonalny, szeroko argumentując swoje stanowisko i podnosząc dowody na jego poparcie. Jego postępowanie nie nosi znamion nieporadności procesowej czy braku odpowiedniej kultury prawnej. Prócz tego wskazać należy, że zgodnie z art. 5 kpc, w razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez pełnomocnika profesjonalnego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Wynika z tego, iż możliwość obrony przez pozwanego jego interesów nie doznaje uszczerbku także w wypadku braku po jego stronie wiedzy prawniczej, wymaganej do dokonywania poszczególnych czynności, gdyż znajduje się także pod ochroną Sądu.

Wobec powyższego, orzeczono jak w postanowieniu.

SSR M. B.